

Mamarajabov Odil Elmurzaevich

Nizomiy nomidagi TDPU Axborot texnologiyalari kafedrası PhD dotsent v.b.

BULUTLI TEXNOLOGIYALAR VOSITASIDA BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARNING RAQAMLI KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRUVCHI PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Ta’lim oluvchilarga zamonaviy texnologiyalardan foydalanish imkoniyatini berish, ulardan foydalanish xavfsizligini ta’minlash, raqamli dunyoda ruxsat etilgan chegaralar haqida tushuncha berish, Internetda mavjud bo‘lgan barcha narsalar u erda doimiy bo‘lishni tushintirishlari zarur. Axborot inqilobining barcha oqibatlarini tasvirlash va oldindan ko‘rishning iloji yo‘q, bulutli texnologiyalardan foydalanishda ko‘pincha ota-onalar ham, o‘qituvchilar ham o‘smir talabalardan ortda qolishadi. Shuning uchun o‘qituvchilar yaxshi tayyorlangan mutaxassislar bo‘lishi kerak.

Ular o‘z kasbiy fanini mukammal bilishi, psixologiya, axborot texnologiyalari sohasidagi so‘nggi yangiliklarga rioya qilish, tarmoq aloqasi, talabalarning zamonaviy jamoaviy faoliyatini tashkil etish, bulutli texnologiyalardan foydalanish, foydalanishi kerak bo‘lgan resurslarni bilishi zarur. Bu esa o‘qituvchidan yangi bilimlarni olish, mavjudlarini mustahkamlash va tuzatish uchun bulutli texnologiyalardan foydalangan holda, ushbu tarkibni o‘z vaqtida va maqsadda qanday qo‘llashni tushunishi, tayyor bulut va o‘qituvchi tomonidan yaratilgan resurslardan foydalanish kompetentligiga ega bo‘lish talab qilinadi.

Mavzu tushunchalarini o‘rgatadigan o‘qituvchi (muhim ma’lumotlarni qanday topish va tanlash, ishonchliligini bir nechta turli manbalarda tekshirish, qayta ishlash va kerakli shaklda taqdim etish), meta-mavzu tushunchalariga (qanday qilib malakali va xavfsiz muloqot qilish, to‘ldirishni boshqarish, vazifa, qanday usul, dastur yoki muhitdan foydalanish yaxshiroq) e’tibor qaratishi lozim.

Ta’limning barcha sohalarida axborot texnologiyalari va kompyuterlashtirish ko‘p yillar davomida jamiyat taraqqiyotining asosiy yo‘nalishlaridan biri bo‘lib kelgan. O‘quv jarayoniga yangi axborot texnologiyalari joriy etilayotgan bo‘lsa-da, oliy ta’lim muassasalarilari kompyuterlar bilan ta’minlangan, internet tarmog‘idan doimiy foydalanish imkoniyati mavjud bo‘lib, o‘qituvchilar va talabalar undan ochiq foydalanmoqda.

Bu jarayonlar ta’limda virtual vositalarni ishlab chiqish va faoliyat yuritishning yangi ilmiy-texnik asoslarini shakllantirdi. Virtual ta’lim muhitini yaratish ta’lim jarayonini samarali tashkil etishning muhim uslubiy va pedagogik vazifalaridan biridir. U ta’lim infratuzilmasini, ya’ni axborot muhitini rivojlantirishdan iborat bo‘lib, bu yangi axborot xizmatlarini joriy etishni nazarda tutadi. Yangi axborot texnologiyalari individual pedagogik vazifalarni hal qilishda qo‘llaniladigan vosita bo‘lib xizmat qiladi va o‘quv jarayoni uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Axborot texnologiyalari imkoniyatlarini kengaytirish o‘quv jarayoni ehtiyojlarini qondirish uchun yangi axborot infratuzilmasini yaratishni taqozo etadi.

Tizimli-informatsion yondashuv - bu bulutli texnologiyalarni shakllantirishning uslubiy yo‘nalishi hisoblanadi. Bulutli texnologiyalarni ta’limga tadbiq qilish tizimli yondashuvning ta’lim muammolarining tizimli bayoni talablariga rioya etilgan xolda amalga oshirishi maqsadga muvofiq. Tizimli -informatsion yondashuvning asosiy funksiyalaridan foydalanishda bulutli texnologiyalarni ta’limda tizimli o‘rganish obyekti sifatida qarash lozim. Tizimli yondashuv

umumiy didaktik tamoyillar asosida tatbiq etiladi. Bulutli texnologiyalarni yaxlit tizim sifatida o'rganishni taqoza etadi. Bunda tizimli-informatsion yondashish metodologiyasi: dastlabki muammolarni tizimli shakllantirish, ta'limiy muammolarni to'g'ri tanlash, mavjud bo'lgan resurlarni tahlil qilish, bo'lajak o'qituvchi kasbiy faoliyati uchun zarur bo'lgan bilim resurslarini to'g'ri tashkil etish, zaruriy va ishonchli materialni olish va uni qayta ishlashni ta'minlash funksiyalaridan foydalanish bulutli texnologiyalarning jaryondagi majburiy funksiyalaridan biri bo'lishi ta'minlanadi.

Turli yondashuv va usullar ta'lim muassasasining virtual maydoni faoliyatini ta'minlovchi axborot tizimlarining asosini tashkil etadi. Ushbu vositalardan biri bulutli hisoblash bo'lib, u ma'lumotlarni boshqarishda katta afzalliklarni taqdim etadigan istiqbolli sohani tashkil qiladi.

Ta'limda bulutli texnologiyalar masalasi ilmiy adabiyotlarda keng tadqiq etilgan. Umuman olganda, tadqiqotlar bunday texnologiyalarning tuzilishi va modellarini belgilaydigan umumiy tadqiqotlarda tasniflanishi mumkin. Shuningdek, ba'zi tadqiqotlar alohida universitetlar yoki mamlakatlar uchun bulut texnologiyaning foydaliligini aniqlaydi. Tadqiqotlarning aksariyati juda aniq va muayyan kasblar bo'yicha mutaxassislarni o'qitish uchun bulut xizmatlarining samaradorligini baholashga qaratilgan.

References:

1. Elmurzaevich, Mamarajabov O. "Cloud Technology to Ensure the Protection of Fundamental Methods and Use of Information." International Journal on Integrated Education, vol. 3, no. 10, 2020, pp. 313-315, doi:10.31149/ijie.v3i10.780.
2. Mamarajabov Odil Elmurzaevich. (2022). Formation of students' competence in the use of cloud technologies in the information educational environment. World Bulletin of Social Sciences, 8, 79-80.
3. Mamarajabov O.E. Benefits of Using Information Technology in the Education System //Vocational Education. Tashkent, 2019. No.1. P. 55-59
4. Mamarajabov Odil Elmurzaevich, Akhmatov Eldor Umar ugli, Creating an electronic textbook on computer science in the autoplay program , E Conference World: No. 2 (2023): Switzerland
5. Abduxakimovna, A. S., & Taxirjanovich, Z. T. (2023). Computer graphics as a tool for the development of students creative and intellectual abilities. образование наука и инновационные идеи в мире, 22(1), 140-142.
6. Uroкова Sharofat. (2023). Digitalization of education at the present stage of development. World Bulletin of Management and Law, 23, 60-63. Retrieved from <https://scholarexpress.net/index.php/wbml/article/view/2873>
7. Bakiyeva, Z. R. (2023, May). Theoretical principles of teaching computer animation to students in an electronic learning environment. In Proceedings of International Conference on Modern Science and Scientific Studies (Vol. 2, No. 5, pp. 5-8).
8. Kadirbergenovna, B. L. (2023, November). Distance education system as a modern method of training. In E Conference World (No. 2, pp. 97-102).